

İTALYAN EĞİTİM SİSTEMİ

Dr. Mustafa YALÇINKAYA*

1. GİRİŞ

1900'den bu yana ilerleyen yıllar içinde İtalya'da, okul, öğretim metodları ve okul yönetimi hakkında bir dizi kanun ve reformlar yapılmıştır. Bunların pek çoğu, özellikle anaokullarını etkili kılanlar ile, ilköğretimin zorunlu olmasını sağlayanlar günümüze kadar devam etmiştir (World Survey of Education II, s. 603).

Özellikle İtalyan ilkokullarının tarihinin, İtalya millî tarihini yansıttığı söylenebilir. İtalya eyaletlerinin birleşmesi ile 1860'da kurulan İtalya Krallığı, okul sisteminin sorumluluğunu üzerine almıştır. 1860-1911 yılları arasında ilkokullar belediyeler ya da yerel kuruluşlar tarafından yürütülmüştür. Küçük şehir, kasaba ve köylerdeki eğitim, yardım kurumlarının insiyatifine bırakılmıştı. Buralarda eğitim çok sınırlı kaynaklarla, önemli derecede güçlükler içersinde yürütülüyordu. Yüzyılın sonuna kadar öğretmenlerin hukuki statüleri iyi değildi ve ücretleri de oldukça azdı. İlkokul öğretmenlerinin çoğu bir lisansa bile sahip değillerdi (Laeng, s. 1).

1911'den sonra hemen bütün ülkedeki ilkokullar devlet nüfuzu altına alınmıştır. Böylelikle her tarafta okullar açılmaya başlamış ve öğretmenlerin ücretleri daha iyi bir duruma getirilmiştir. Sadece büyük şehirlerdeki okullar bağımsız kalmıştı. Nitekim, 1932'de bu okullar da devlet himayesine alınmışlardır (Laeng, s. 1).

Bugünkü İtalyan eğitim sisteminin ana hatları da 1947 tarihli İtalyan Anayasası tarafından çizilmiştir. İtalyan Anayasası'na göre (Presidency of the Council of Ministers, ss. 142-143):

- Bilim, sanat ve eğitimde serbesti tanınmıştır (Md. 33).
- Eğitimin genel prensipleri ile her çeşit ve derecede resmi okulların kuruluşu Devlet tarafından düzenlenir (Md. 33).
- İlköğretim en az sekiz yıl, zorunlu ve parasız olarak sağlanır (Md. 34).

* Uzman, Eğitim Yönetimi Planlaması Bölümü.

— Devlet, mali bakımdan yetersiz, fakat, yetenekli ve başarılı öğrencilerin en yüksek eğitim basamaklarına kadar yetiştirilmelerinde yardımcı olur (Md. 34).

2. AMAÇLAR

İtalyan eğitim sisteminin genel amaçları; iyi bir temel kültüre sahip, iş dünyasını tanıyan, yeteneklerine göre demokratik topluma tam bir katılım sağlayan vatandaşlar yetiştirmektir. Bu amaçların çerçevesinde etnik azınlıkların hakları da korunur (International Bureau of Education, s. 109).

Eğitimsel gelişmenin amaçları, ekonomik büyüme ile meydana gelen durumu karşılamak için, nitelikli personel ihtiyacı da hesaba katılarak ekonomik planlamada belirtilir. Başka bir anlatımla, eğitimsel yapının reorganizasyonu ve adaptasyonu, bir taraftan gelişen bir toplumun eğitim ihtiyaçlarını sağlamak, diğer taraftan her sektörün çeşitli düzeylerindeki istihdam ihtiyaçlarını değerlendirmek için yapılır (World Survey of Education V, s. 655).

İtalya'da okul, düşünceyi harekete geçirmeyi, kendi eleştirel düşüncelerini ortaya koymayı, kendi yargılarını ifade etmeyi ve kendine güven duymayı öğretmeyi hedef olarak seçer (Sabbadin, s. 1).

İnsanlık, paylaşma, işbirliği, dayanışma, eşitlik, sosyal denge, adalet, barış gibi kavramlar uygulamada öğrencilere kazandırılır. İnsanın doğal ve yapay olan dünyasını anlamak için, çocuğun aklı bir takım mantıklı düşüncelerle doldurulup, gerçeğin kavranmasına yardımcı olunur ve yeteneğine dayalı işlere yöneltmek hedef olarak alınır (Sabbadin, ss. 1-2).

Eğitimin ilk uygulama alanı olarak ailenin önemi belirtilir. Yine toplum hayatında dinî değerlerin önemi ve insanların hürriyet hakkını koruma değeri taşır (Sabbadin, s. 1).

3. İTALYAN EĞİTİM SİSTEMİNİN YAPISI

İtalyan eğitim sisteminin yapısını, okulöncesi eğitim, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim oluşturur.

3.1. Okulöncesi Eğitim

Anaokullarına (Scuole Materne) 3-6 yaş okulöncesi çocukları kabul edilir. Okulöncesi eğitim, küçük çocukların kişiliğini geliştirir ve onları zorunlu öğrenime hazırlar. Okulöncesi programları ile, çocuğun aile-

sinden getirdiği eksiklikleri giderici etkinliklerde bulunulur (International Bureau of Education, ss. 110-111). Bunun yanında, çalışan ailelerin çocuklarına hizmet vermesi bakımından büyük bir sosyal önem taşır (Presidency of the Council of Ministers, s. 77).

İtalya'da bu yaş çocuklarının % 78'i anaokullarına devam etmektedir (Education Committee, s. 3). 1983-1984 öğretim yılında, 108.207 öğretmenin görev yaptığı 29.473 anaokulunda 1.695.911 öğrenci kayıtlı idi (The Europa Year Book 1987, s. 1502).

3.2. İlköğretim

1947 tarihli İtalyan Anayasası'na göre; 6-14 yaşları arasında 8 yıl süreli olan ilköğretim, zorunlu ve parasızdır. Zorunlu eğitim periyodu, 5 yıllık ilkokul ve 3 yıllık ortaokul olmak üzere ikiye ayrılır (Education Committee, s. 3; Presidency of the Council of Ministers, s. 143).

31 Aralık 1962'de kabul edilen 1859 sayılı Kanunla, zorunlu okullaşmada hissedilir artışlar görülmüş; öğrenci sayılarında beş, okul sayılarında ise üç kat artış olmuştur. (Presidency of the Council of Ministers, s. 79). Böylece, hem ilkokul, hem de ortaokulda katılma oranı % 100'e ulaşmıştır (Education Committee, s. 3).

İtalya'da 14 yaşındaki öğrenciler okul mezuniyet sertifikası olarak ilköğrenimi bitirirler. Ancak, 14 yaşına gelip de okulu bırakmak isteyenler de okuldan ayrılabilirler. Bunlar bir işe başlayabilir ya da çırak olurlar. Fakat, ekserisi ortaokul üstüne devam ederler (Education Committee, s. 3).

İtalya'da ilkokullar oldukça ileri bir şekilde merkezleştirilmiştir. İtalya'da bulunan ilkokulların % 92.65'i devlet tarafından, % 7.35'i (öğrencilerin % 7.34'ü bu okullara devam eder) özel olarak ve kısmen dinî organizasyonlar tarafından işletilir. Bununla beraber, özel okullar, millî yasal düzenlemelere ve millî programlara bağlı olduklarından sınırlı bir özerkliğe sahiptirler. Bu okullara sadece öğretmenlerini seçme hakkı tanınmıştır (Laeng, s. 1).

8 yıllık zorunlu eğitimin ilk bölümü olan ilkokullar (Scuole elementari) 6-11 yaş çocukları için iki devre halinde organize edilmiştir. I. devre 1. ve 2. sınıfları; 2. devre de 3., 4. ve 5. sınıfları kapsamaktadır. İlkokulda çocuklar, ders yılı sırasındaki raporları esas alınarak bir üst sınıfa geçerler. Sınıf tekrarı ender durumlarda olur. Birinci düzeydeki okul sertifikası 5 yıllık okul bitirmede verilir. Bu sertifika ile ikinci dü-

zeydeki okulun ilk devresine başlanır (International Bureau of Education, s. 110).

Zorunlu eğitimin ikinci bölümü (Scuole medie) 11-14 yaş çocuklarını kabul eden ortaokul kısmıdır. Bu okul aynı zamanda İtalyan eğitim sisteminin II. düzeyinin 1. bölümünü oluşturur. Bu okulların öğretmenler kurulu, bir öğrencinin, üst sınıfa geçip geçemeyeceği hakkında rapor verir ve ana derslerin notları hakkında karar verir. Bu üç yıllık devrenin sonunda ortaokul diploması alabilmek için Devlet sınavı yapılır. Bu diploma ile ikinci düzey okulların bir üst devresine (Scuole secondaire superiori) giriş hakkı sağlanmış olur (International Bureau of Education, s. 110).

3.3. Ortaöğretim

Ortaöğretim devresi klasik, fen ve teknik alanlarda oluşan liselerle, meslekî ve teknik eğitim veren enstitü ve okulları kapsar. Bu okullardan klasik, fen ve teknik liseler 5 yıl sürelidir. Bunlardan klasik liselere girişte, Latince'den yazılı ve sözlü sınav yapılır (International Bureau of Education, s. 110; Presidency of the Council of Ministers, s. 80).

Öğretmen enstitüleri (istituti magistrali) ilkokul öğretmenlerini yetiştirir. Bu okullar 1923 yılında kurulmuştur. Ortaokul diplomasına sahip öğrencilerin alındığı bu okullar, 4 yıl sürelidir. Yani, ilkokul öğretmeni olabilmek için, 5 yıl ilkokul, 3 yıl ortaokul ve 4 yıl öğretmen enstitüsü olmak üzere toplam 12 yıl öğrenim görmek gerekir (Laeng, s. 2).

Scuola magistrale denilen öğretmen okulları, anaokulu öğretmenlerini yetiştirir. Bu okullar ortaokuldan sonra 3 yıl sürelidir (Education Committee, s. 32).

Teknik enstitüler, (istituti tecnici) öğrencileri çeşitli meslek alanlarına (havacılık, tarım, muhasebe, ticaret, haritacılık, ev idaresi, endüstri, denizcilik, turizm) hazırlar. Meslek enstitüleri (istituti professionali) tarım, denizcilik, ticaret, endüstri, otelcilik, turizm ve ev idaresi alanlarına eğitim sağlar. Ayrıca, sanat okulları, sanat enstitüleri, müzik konservatuvarları ve Millî Dans ve Tiyatro Akademileri vardır (Intertantional Bureau of Education, s. 110).

İkinci düzey okulların lise devresindeki öğrenciler de bir üst sınıfa, ilk devredeki (ortaokul) gibi aynı usulle geçerler. Bir üst sınıfa geçemeyen öğrenciler, Eylül ayında bütünleme sınavına tabi tutulurlar. Bu okulların bitiminde öğrenciler "olgunluk" sınavı (maturita) denilen Devlet sınavına alınır. Maturita diploması, üçüncü düzey eğitimin kap-

sadığı devlet ya da özel üniversite ve yükseköğretim enstitülerine girmeyi sağlar. Öğretmen enstitüleri ve teknik okullarda ehliyet sınavı yapılır. Meslek enstitüsü öğrencileri, özel bir kursu izlemedikçe genellikle bu sınavı alamazlar (International Bureau of Education, s. 111).

İtalya'da, Eğitim Televizyonu (telescuola) ile okul eğitimini destekleyici programlar verilir. Bir kısım programlar, mesleki ve teknik enstitüler ile ikinci düzey okulların birinci devrelerine yöneliktir (International Bureau of Education, s. 112).

3.4. Özürlü Çocukların Eğitimi

İtalyan eğitim sisteminde özürlü çocukların okullarının bir kısmı özel kuruluşlara bağlı iken, çoğunluğu da devlete bağlıdır (World Survey of Education I, s. 380).

Bu çocukların eğitimleri önceleri ya ilk ve orta düzeydeki okulların özel sınıflarında, ya da özel enstitülerde yapıldı (World Survey of Education V, s. 649).

Son on seneden daha fazla bir süredir bu çocuklar ilkokulların normal sınıflarına alınmaya başlanmıştır. Bu çocuklar böylece ortaokula da devam ederek zorunlu öğretim devresini tamamlamış olacaklardır. Bugün bu çocukların çoğu anaokullarına devam etmektedirler (Parante, s. 1).

1984-85 öğretim yılında Eğitim Bakanlığınca sağlanan veriler, özürlü çocukların, normal çocukların devam ettiği sınıflara entegrasyonu hakkında genel bir bilgi verecektir. 5.295 özürlü çocuk anaokullarına (bu sayı anaokullarına devam eden toplam öğrencilerin % 0.7'sini oluşturur); 60.104 özürlü çocuk ilkokullara (% 1.7); 35.939 özürlü çocuk da ortaokullara (% 1.3) kabul edilmiştir. (Parante, s. 1).

İtalya'da bir çocuğun bu okullara kabul edilebilmesi için uzman bir komisyonun incelemesinden geçmesi gerekir. Özel olarak eğitilen öğretmenler bu çocuklara yardımda bulunur. Öğretmenlerin atanmaları dört özürlü çocuğa bir öğretmen düşecek şekilde düzenlenir. Bu öğretmen, her özürlü çocukla haftada 6 saat bireysel olarak ilgilenir. Her sınıfa en fazla iki özürlü çocuk kabul edilir. Sınıf mevcudu 20 öğrenciye kadar olan sınıflara bir tane özürlü çocuk alınır. 1980-81 öğretim yılında normal sınıflara entegre edilen 91.460 özürlü çocuk için 18.419 özel öğretmen verilmiştir (Education Committee, ss. 27-28).

3.5. Yükseköğretim

Yükseköğretim genellikle alınan kursa bağlı olarak 4 ile 6 yıllık süreyi kapsar. Bununla beraber daha alt düzeyde 2 ile 3 yılı kapsayan yükseköğretim kurumları da vardır. Lisansüstü kursların süresi ise 2 ile 3 yıldır (International Bureau of Education, s. 111).

İtalya'da üniversitelere girişte sınav yoktur. "Olgunluk" diplomasına sahip olan her öğrenci üniversiteye devam edebilir. Sözelimi, fen lisesi diplomasına sahip bir öğrenci hukuk, edebiyat ve felsefe dışında herhangi bir faküteye girebilir (The Encyclopedia of Education, s. 231). Mezunlar "laurea" denilen üniversite derecesine hak kazanırlar (Presidency of the Council of Ministers, s. 81).

İtalyan üniversiteleri Eğitim Bakanlığı tarafından düzenlenmekle ve onun kontrolünde bulunmakla beraber, sınırsız bir özerkliğe sahiptir ve çok küçük devlet karışımı dışında işleyişini kendisi sağlar (The Encyclopedia of Education, c. 5, s. 231). İtalyan Anayasası'nın 33. maddesine göre; İtalyan üniversiteleri, yüksek öğretim enstitüleri ve akademileri, kendi yasal düzenlemelerini devlet yasaları çerçevesinde düzenleme hakkına sahiptirler (Presidency of the Council of Ministers, s. 143).

Bugün İtalya'da kırkın üzerinde üniversite ve yüksek öğretim enstitüsü vardır (The International Encyclopedia of Higher Education, c. 5, s. 2345). 1983-84 öğretim yılında yükseköğretim kuruluşlarına bağlı 796 okulda 744.970 öğrenci ve 49.015 öğretim elemanı bulunmakta idi. (The Europa Year Book 1987, s. 1502).

İtalya'da üniversite ve yükseköğretim enstitüsü olmak üzere iki tip yükseköğretim kuruluşu vardır. Bu kuruluşlar, finans edilişlerine göre, devlet ya da bağımsız olarak sınıflandırılır. Devlet kuruluşları, hemen tamamen kamu fonları, bağımsız olanlar ise özel fonlarla finanse edilir. Fakat, bunların her ikisinin de yükseköğretim kuruluşu olarak kabulü, devlet onayı ile olur ve kuruluşlar genel yönetim kurallarına uymak zorundadırlar (The International Encyclopedia of Higher Education, c. 5, s. 2343).

İtalya'da üniversite öğrencilerinin örgütlenme hakları olduğundan, İtalyan üniversitelerinde birkaç öğrenci derneği vardır. Bu dernekler, spor ve kültürel etkinliklerde bulunurlar. Ayrıca üniversitelerin yardım servisleri ile işbirliği yaparak öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamaya çalışırlar (The International Encyclopedia of Higher Education, c. 5, s. 2346).

3.6. Yetişkin Eğitimi

İtalya'da pek çok özel dernek ve kurum, yetişkinlerin ve gençlerin kültürel gelişmeleri ve teknik ilerlemeleri için genel ve teknik konularda kurslar düzenlemektedir. Diğer taraftan Çalışma Bakanlığı, geniş eğitim programları ile gençler ve yetişkinler için yarı becerili mesleki kurslar açar. Üniversitelerin pek çoğunda da part-time öğretim kolaylıkları düzenlenmiştir (Warren, s. 28).

İtalya'da temel eğitimini tamamlayamadan okuldan ayrılan yetişkinlere, ilk ve ortaokullarda, uygun programlarla kurslar verilir. 1982'de yaklaşık 50.000 civarında yetişkin ilkokul, 140.000 civarında da ortaokul programlarından geçirilmiştir (Education Committee, s. 54).

Bunların yanında, Televizyon Okulu ile, akşam okullarına giden yetişkinlere eğitim programları sunulur (International Bureau of Education, s. 112).

3.7. Öğretmenlerin Yetiştirilmesi

İtalya'da anaokulu öğretmenleri, öğretmen okullarında (Scuole magistrali) yetişirler. Bu okulların süresi üç yıldır. İlkokul öğretmenleri ise, öğretmen enstitülerinde (istituti magistrali) 4 yıllık bir eğitim alarak yetişirler (International Bureau of Education, s. 112).

İkinci düzey okulların öğretmenlerinin (ortaokul ve lise seviyesi) üniversite mezuniyetine sahip olmaları gerekir. Bazı branşların öğretmenleri (beden eğitimi, resim, müzik gibi) özel kurumlarda yetiştirilmektedir (International Bureau of Education, s. 112).

Öğretmenlere ayrıca hizmet-içi eğitim kursları ile yeni öğretim metodları ve eğitim alanında meydana gelen yeni gelişmeler kazandırılır. Bunların yanında, Avrupa Eğitim Merkezi'nden (European Centre for Education) mektupla haberleşme servisi ile bilgi ve danışma sağlanır (International Bureau of Education, s. 112).

4. İTALYA EĞİTİM SİSTEMİNİN YÖNETİM SÜRECİ

İtalya'da eğitim işleri Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülür. Eğitimle ilgili kanunların ve bütçenin onayını alabilmek için her yıl parlamentoya bir rapor sunar (The International Encyclopedia of Higher Education, c. 5, s. 2343).

Eğitim Bakanlığı, eğitim faaliyetlerinde, devletin ve bölgesel ihtiyaçların, millî ekonomik planların ve uluslararası taahhütlerin gerek-

lerini yerine getirmekle yükümlüdür. Bakanlığa bağlı kurul ve daireler; müfredat programlarının planlanması, genel ve yönetsel işler, ilk, orta ve yükseköğretim (bunların içinde mesleki ve teknik öğretim de yer alır) ile devlete bağlı olmayan okullar ve kültürel mübadele konuları ile ilgilenir (International Bureau of Education, s. 110).

Eğitim sistemi içinde yer alan Halk Eğitimi Millî Konseyi'nin üyeleri Bakanın tavsiyesi üzerine seçilir ya da atanırlar. Okul binaları, devlet ya da özel okulların denetim programları ve ortaöğretim derslerinin değerlendirilmesinin organizasyonu, bölgesel dairelerin görev alanına girer. Bölgelerin altındaki yerleşim birimlerinde, üyeleri, okulun yönetici ve öğretim personelinin, ailelerden, işçilerden ve diğer halk gruplarından alınan kurullar vardır. Her kuruluşun da ayrıca bir kurulu vardır. Bu kurulun üyeleri de, öğretmenler, aileler ve ilköğretimin ikinci kademesi ile ikinci düzeydeki okullarda öğrenciler tarafından seçilen temsilci öğrencilerden oluşur (International Bureau of Education, s. 110).

Denetim ve değerlendirme çalışmalarında müfettişlik servisi, yönetimin bir parçası görünümündedir. Her genel müdürlüğün ya da merkez servisinin kendi müfettiş grubu vardır. Bu müfettişler, merkez ve genel müfettişler, şef müfettişler ve hesap kontrolörleridir (World Survey of Education V, s. 654).

Müfettişler, öğretim personelinin denetiminden ve onlara mesleki rehberlik yapmaktan sorumludur. Müfettişlerin sorumlulukları arasında öğretim personelinin hizmet-içi eğitimi de yer alır. Merkez müfettişleri ve şef müfettişler, bakanlığa ait daire ve kurumların yönetsel işleyişini düzeltmek üzere denetim yaparlar. Bunlar yerine göre hemen mahallinde müdahalede bulunabilir ve çalışma sonuçlarını rapor ederler. Hesap kontrolörleri, okulların muhasebe ile ilgili işlerinin denetimini yaparlar (World Survey of Education V, s. 654).

İtalya'da eğitim bütçesinin büyük kısmını Eğitim Bakanlığı sağlar. Böyle olmakla birlikte, mesleki eğitim için Çalışma Bakanlığı ve okul binaları için de Bayındırlık Bakanlığı tarafından fon sağlanır. Eğitim harcamalarının yaklaşık yüzde 9'una iller tarafından da katkıda bulunulur (International Bureau of Education, s. 110).

İtalya'daki bütün yükseköğretim kuruluşları Eğitim Bakanlığının kontrolü altındadır. Üniversiteler arasında ulusal birliği ve işbirliğini sağlamak üzere, Roma'da merkezi bir yönetim kurumu vardır. Bakanlığın farklı düzeydeki eğitim işleri ile ilgili kurullarından biri de, doğrudan bakana bağlı olan Yüksek Öğretim Kuruludur. Bu kurulun üyeleri olan

profesörler, üniversiteleri bakanlıkta temsil etmek üzere, üniversitelerce seçilir. İtalyan Üniversiteleri Daimi Kongresi, üniversitelerle ilgili konular üzerinde devlet yetkilileri ile informal olarak işbirliği yapar (The International Encyclopedia of Higher Education, c. 5, ss. 2344-2345).

Üniversitenin başında rektör, enstitülerde ise direktör bulunur. Her ikisi de, bütün üniversitelerin temsilcileri olan profesörlerin oluşturduğu "Akademik Kurul" tarafından üç yıllık süre için seçilir. Her üniversitede de dekanlardan oluşan "akademik senato" vardır; başkan da o üniversitenin rektörüdür. Bu kurul, bütçe, yükselme, program ve diğer yönetim konularında karar verir. Fakültelerde ise, o fakültenin profesörlerinden oluşan "fakülte kurulu" vardır. Dekan, fakültenin profesörleri tarafından seçilir. 1 Ekim 1973 tarihli Kanun gereği; okutman, asistan ve araştırma görevlilerin temsilcileri de bu kurulun üyeleri sayılırlar. Bu temsilciler, profesörler için saklı tutulan konular dışında, oy hakkına sahiptirler. Öğrenci temsilcileri de bu kurulun toplantılarına katılırlar; fakat, oy kullanma hakları yoktur (The International Encyclopedia of Higher Education, c. 5, s. 2345).

5. SONUÇ

56 milyonu aşan nüfusuyla Güney Avrupa'da yer alan İtalya, komşusu olan diğer bazı Güney Avrupa ülkelerinin yanında, Batı Avrupa ülkeleri kadar olmasa da, gelişme yolunda mesafe almış ülkeler arasında sayılabilir. İlk ve ortaokullarda % 100'e ulaşan okullaşma başarısı, bu alanda bizimle olan farklılığı da ortaya koymaktadır.

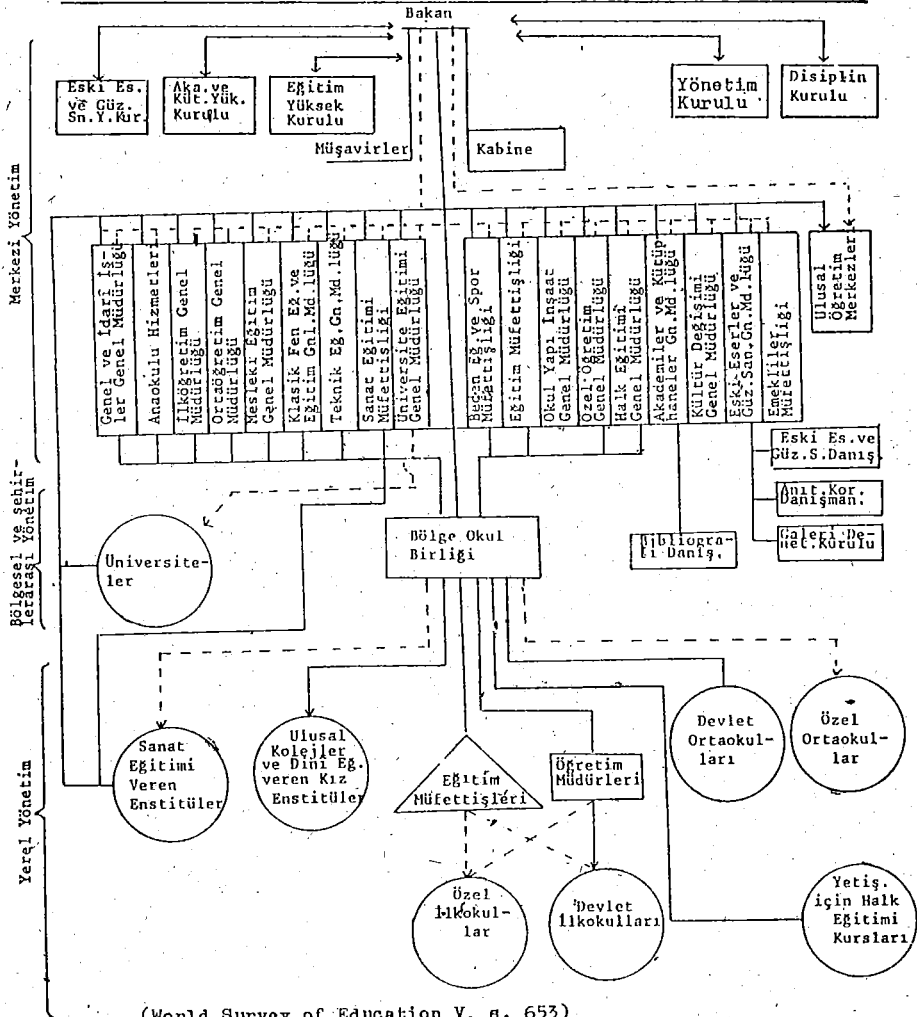
Eğitimin genelinde görülen merkeze bağlılık, Türkiye ile İtalya eğitim sistemlerinin başlıca ortak noktasını teşkil etmektedir. Amaç, yapı ve süreçler bakımından da iki ülke eğitim sistemi, bir takım farklılıklar dışında, benzer özellikler göstermektedir.

Sanayileşmeye Türkiye'den önce başlayan ve Avrupalı olmanın avantajlarını taşıyan İtalya, kalkınmaya ve gelişmeye paralel olarak, eğitimini daha da ileriye götürmenin yollarını araştıracaktır.

Yaş	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
Düzey							I		II				III			IV							
Bölüm				1			2		3				4										
Zorunluluk				ilkokul			2.		Ortaokul							Lisans							
Okul tipi				1.			2.		Ortaöğretim				Yükseköğretim			Y. Lisans							
				Anaokulu					Ortaöğretim				Yükseköğretim										
									a) Klasik Lise b) Fen Lisesi c) Teknik Lise				Fakülteler										
									Teknik Enstitü				Yükseköğretim Enstitüleri										
									Öğretmen Enstitüsü				2. veya 3. Yıl. Yük. Okul										
									Öğretmen Okulu														
									Meslek Enstitüsü.														

(International Bureau of Education, s. 111)

EK: II
EĞİTİM BAKANLIĞININ ÖRGÜTLENME YAPISI

Kaynaklar

- Education Committee, "Review of Educational Policy in Italy", Examiners' Report and Questions, Organization For Economic Co-Operation and Development, Paris, 1983.
- International Bureau of Education, *International Yearbook of Education*, c. 12, UNESCO 1980.
- Laeng Mavro**, "Italian National Report", Meeting on Primary Education in Southern and South-Eastern Europe, (11-16 June 1987), UNESCO, Paris, 1987.
- Parente Matilde**, "The Integration of Handicapped Children in Regular Classes", -The Italian Situation-, Meeting on Primary Education in Southern and South-Eastern Europe, (11-16 June 1987), UNESCO, Paris, 1987.
- Presidency of the Council of Ministers, *Italy Today*, Department of Information Publishing and Copyright Services, Rome, 1985.
- Sabbadin Anacleto'nun araştırmacıya verdiği "Obiettivi Della Scuola Dell' Obbligo" (Zorunlu Eğitimde Gdlen Amaçlar) konulu yazı, ev: Gnseli Demirkan, İtalyan Kltr Merkezi (22 Nisan 1988), Ankara.
- The Encyclopedia of Education*, C. 5, The Macmillan Company The Free Press.
- The International Encyclopedia of Higher Education*, C. 5, Jossey-Bass Publishers, San Francisco, Washington, London, 1978.
- The Europa Year Book 1987*, A World Survey, C, I, Europa Publications Limited, London, 1987
- Warren Hugh**, 10 *Avrupa lkesinde Mesleki ve Teknik đretim*, ev: Yusuf nertay, Matbaa Sanat Enstits, İstanbul, 1971.
- World Survey of Education I*, Handbook of Educational Organization and Statistics, 1985.
- World Survey of Education II*, Primary Education, Switzerland, 1958.
- World Survey of Education V*, Educational Policy, Lgislation and Administration Paris, 1971.